

Kalmár Ferenc András

· Fizikus, Magyarország szomszédságpolitikájának fejlesztéséért felelős miniszteri
· biztos
· Ferenc.Kalmar@mfa.gov.hu

AUTONÓMIA ÉS MAGYAR NEMZETPOLITIKA

Autonomy and the National Politics of Hungary

Autonomija i nacionalna politika Mađarske

Magyarország az Alaptörvényben kötelezettséget vállalt a kisebbségben élő magyarok iránt. Ez több szinten valósul meg, egyrészt Magyarország kezdeményező félként lép fel, másrészt kétoldalú megbeszéléseken hozzá szöbe a magyarság és az autonómia ügyét, harmadrészt nemzetközi fórumokon, az EU-ban próbál érvényt szerezni érdekeinknek. A fő cél a szülőföldön maradás és az asszimiláció megfordítása.

Kulcsszavak: kisebbség, Alaptörvény, megmaradás, magyar közösség, jogi kötelezettségek, asszimiláció

Az Alaptörvény előírja, hogy Magyarország felelősséget visel a határain kívül élő magyarok sorsáért, valamint támogatja közösségi önkormányzataik létrehozását. Az erre irányuló támogatás megvalósítása érdekében 2015. március 1-je óta dr. Szili Katalin miniszterelnöki megbízott személyesen működik közre a határon túli autonómia-ügyek egyeztetési eljárásaiban. Az autonómiatörekvések egyeztetési fórumaként 2004 óta működik a Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács Tőkés László európai parlamenti képviselő elnökletével s az érintett közösségek politikai pártok, szakértők részvételével.

2010 után radikális változás történt a magyar nemzetpolitikában. Alapelvként kimondásra került, hogy a magyar nemzet világnemzet, és minden magyar számít, bárhol is él a világon. Ennek megfelelően az anyaország köteléket nyújt minden magyar közösség felé.

Célunk a szülőföldön való maradás és boldogulás, az asszimiláció megfordítása, csökkentése a közösségek megmaradása érdekében, a magyar kultúra megőrzése, gyarapítása. A célok eléréséhez gazdasági és jogi eszközök kellene. Az előbbieket az egzisztencia biztosítását

kell hogy szolgálják – ezért indultak a különféle gazdaságfejlesztési programok. A jogi keretek a jogokat kell hogy tartalmazzák.

A kisebbségi jogok lehetnek egyéniek és kollektívák. Mindkét jognak a biztosítása reményt nyújt a megmaradáshoz. Egyes országok államalkotó tényezőkné tekintik a területükön élő nemzeti kisebbségeket, ami a többség magatartását, valamint a jogalkotást is pozitívan befolyásolja.

Az elmúlt időszakban a Kárpát-medencében élő magyar közösségek, valamint a képviselőket ellátó pártok, érdekképviseletek – a lakóhelyük szerinti államok jogszabályaival összhangban – különféle formában megfogalmazták a személyi vagy területi autonómia, a helyi vagy autonóm közigazgatási szervek, illetve a különleges státusz létrehozása iránti igényüket. Ezen törekvések egyik fontos jogi alapja az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 1201. (1993) számú ajánlása, ami a szomszédos államokkal kötött alapszerződésekben jogi kötelezettségként is szerepel. Az ajánlás 11. cikkelye szerint:

„Azokban a körzetekben, ahol egy nemzeti kisebbséghez tartozó személyek többséget alkotnak, ezen személyeknek jogukban áll, hogy sajátos történelmi és területi helyzetüknek megfelelő és az állam nemzeti törvénykezésével összhangban álló helyi vagy autonóm közigazgatási szervekkel vagy különleges státusszal rendelkezzenek.”

A Magyar Állam támogatja a külhoni magyarság megmaradására irányuló törekvéseket és az ehhez szükséges jogi lépéseket.

Semmi olyat sem kért még a külhoni magyarság, aminek ne volna precedense az EU-ban. Ne feledjük: minden jog az emberi méltóság védelme céljából ered.

Európai szabályozások:

- Keretegyezmény a nemzeti kisebbségek védelméről
- Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartája.

Az Európa Tanácsnak vannak ide vonatkozó irányelvei, ezek: a Gross-jelentés (2003), valamint a Kalmár-jelentés (2014). Ez utóbbi határozatát (Resolution 1985/2014) az Európai Parlament áttemelte a 2016. évi alapjogi jelentésébe.

A fentiek közül néhány bekerült a kétoldalú szerződésekbe is, és ezáltal kötelezővé vált a felek számára.

Az EU-ban a nemzeti kisebbségek kérdése nemzetállami hatáskörbe tartozik. Ezen próbál változtatni, reméljük, sikerrel, a Minority Safe Pack kezdeményezés.

Létezik magyar kérdés Európában. Szétesett Jugoszlávia, Cseh-szlovákia, leomlott a berlini fal. De a magyar kérdés nem oldódott

meg. Hét országban élünk, és európai keretek között keressük a megoldást. Elvárjuk, hogy szomszédjaink, barátaink megértsék problémáinkat, és ne az erő és a „*mi vagyunk birtokon belül*” elv alapján közelítsék meg őket. A mai Európában a nemzeti kisebbségek kérdése eleve nem kezelhető belügyként. Már nincs nyertes és vesztes ország vagy nemzet, és ebből kifolyólag nincs büntetőpad, ahova a magyarságot ültették a II. világháború után. Nincs jó és rossz nemzet, a kollektív bűnösség nem elfogadható. Egyenlő európai nemzetek vannak. A kontinensünknek és ezen belül is Közép-Kelet-Európának olyan kihívásokkal kell megküzdenie, hogy csak együtt, összefogva tudunk választ adni rájuk. A közép-kelet-európai nemzetek sorsa – tetszik vagy nem tetszik – össze van kötve. Sikeresek is csak együtt lehetünk. Ha széthúzás van, vesztesekké válunk. Ez utóbbi helyzetet pedig a következő generációk nem fogják nekünk megbocsátani.

Az összefogásnak az egymás iránti tiszteleten, egymás problémáinak a megértésén és ezek közös megoldásán, valamint a szolidaritáson kell nyugodnia.

Autonomy and the National Politics of Hungary

In its Fundamental Law, Hungary obliged to take concern over Hungarians living as minorities on other territories. This is manifested on various levels: first, Hungary steps forward as an initiator; secondly, it queries the question of autonomy on bilateral meetings and finally, it safeguards the interests of the state on the international level. The major objective is to prevent and revert assimilation and encourage Hungarian minorities to stay at their homelands.

Key words: minorities, Fundamental Law, assimilation, Hungarian community, legal obligations

Autonomija i nacionalna politika Mađarske

Mađarska u svom Osnovnom zakonu obavezuje se za brigu nad Mađarima koji žive u manjinskim zajednicima u dijaspori. Ovo staranje se manifestuje na više načina; Mađarska se pojavljuje kao inicijator sa jedne strane, sa druge postavlja pitanje autonomije na bilateralnim sastancima, a sa treće zastupa svoje interese na međunarodnim forumima. Glavni cilj je ostajanje na rodnoj zemlji i preokret asimilacionih procesa.

Ključne reči: manjine, Osnovni zakon, opstajanje, mađarska zajednica, pravne obaveze, asimilacija

Beérkezés időpontja: 2017. 10. 03.

Elfogadás időpontja: 2017. 10. 13.

